

Černé na bílém! České domácnosti „krvácejí“.

Vážná rada pro Fialu

- CZ24 News | 5. srpna 2022

ČESKO: Česko je podle Mezinárodního měnového fondu (IMF) jednou z nejvíce postižených zemí v EU z hlediska zvýšení životních výdajů domácností kvůli zdražování energií. Růst cen energií Češi pocítují více než dvakrát ve srovnání se sousedními státy a oproti zbytku Evropy u nás ceny energií dosáhnou takových hodnot, že už to pocítí už i ti nejbohatší. Dobré zprávy nevěstí ani výsledek dnešního zasedání České národní banky. Hrozí další zrychlení zdražování, varují mnozí ekonomové.

Mezinárodní měnový fond upozorňuje, že prudce rostoucí ceny energií zvýšily životní náklady Evropanů v některých státech dosti drasticky. Tato organizace přidružená k OSN shrnula, že se v evropských zemích od začátku loňského roku světové ceny ropy zdvojnásobily, ceny uhlí vzrostly téměř 4× a ceny zemního plynu pak dokonce až téměř 7×. A konstatuje, že vzhledem k tomu, že ceny energií pravděpodobně ještě nějakou dobu zůstanou nad úrovní před krizí, musí se Evropa vyšším účtům za dovoz fosilních paliv přizpůsobit.

Průměrná evropská domácnost zaznamenaná podle organizace v letošním roce nárůst životních nákladů kvůli zdražení energií o přibližně 7 % oproti tomu, co bylo očekáváno na začátku roku 2021. „To odráží přímý vliv vyšších cen energií i jejich promítnutí do dalšího zboží a služeb. Velké rozdíly v dopadech v jednotlivých zemích odrážejí různé regulace, politické reakce, tržní struktury a smluvní postupy,“ shrnuje IMF s tím, že prudký nárůst životních nákladů by se pak mohl ještě zhoršit v případě úplného přerušení dodávek plynu z Ruska.

Podotýká, že ve většině evropských zemí představují vyšší ceny energií značnou zátěž pro domácnosti s nízkými příjmy, protože ty vynakládají na elektřinu a plyn větší část svého rozpočtu, přičemž rozdíly dopadu vyšších cen mezi státy jsou dosti značné.

Podle dat zpracovaných IMF se například v Estonsku a ve Spojeném království životní náklady 20 % nejchudších domácností zvýší přibližně dvakrát více než u nejbohatších. Právě Estonsko je na tom ze sledovaných evropských zemí nejhůře z hlediska procentuálního ukazatele celkových výdajů domácností utrácených za účty za energie jak v rámci dopadů na 20 % nejbohatších domácností, tak i v dopadu na 20 % nejchudších domácností.

Nemilou zprávou pro české občany pak je to, že v celé tabulce je na předposledním místě hned před Estonskem umístěna Česká republika.

Právě u nás totiž zdražování energií ukrajuje vůbec jeden z největších podílů z celkových výdajů domácností v Evropě. A problém se dotýká úplně všech. Na předposledním místě v tabulce totiž Česko skončilo, jelikož u nás za energie tučné sumy vynakládají jak ti nejbohatší, tak i ti nejchudší a přestože jsou na tom chudé domácnosti ještě hůře, ty bohaté také kvůli energiím v procentuálním vyjádření oproti zbytku evropských zemí značně „krvácejí“.

U českých nejbohatších domácností se náklady na život v procentuálním vyjádření celkových výdajů zvedly kvůli cenám energií o přibližně 11%, u chudých pak o 13%.

Energo krize a zvýšení životních nákladů pro nejchudších/nejbohatších 20%. U nás velmi

špatně a nelze neřešit. Data z celé EU dodal [@IMFNews](https://twitter.com/IMFNews). pic.twitter.com/hGQhYIWxkc

— Jan Ruzicka (@JanRuziJan) [August 3, 2022](#)

Životní náklady se nejchudším domácnostem podobně mimo Estonsko více zvýší už jen v Británii. Bohaté české domácnosti jsou pak v tomto neradostném žebříčku po Estonsku na špici.

Jiné sledované evropské státy ze západní a východní Evropy nic podobného jako Česko a Estonsko nezaznamenávají. Například na Slovensku se nejbohatším i nejchudším domácnostem životní výdaje zvednou méně než o 5 %. Stejně tak se kolem 5 % pohybují i domácnosti v Rakousku či v Německu. Nejhuře ze sousedních zemí je na tom Polsko, jedná se však o zvýšení kolem 6-7 %.

Zvýšení životních nákladů kvůli růstu cen energií pak nejméně zasáhne Maďarsko (2,5% výdajů domácností) a do 5% hranice se dále vejde i Francie, Finsko, Švédsko, Chorvatsko či již jmenované Slovensko.

Mezinárodní měnový fond ve svém varování před nárůstem cen energií nabádá, aby vlády podpořily úspory energie a aby zároveň ochránily chudší domácnosti.

Nedoporučuje však plošný přístup. „Vlády nemohou zabránit ztrátě reálného národního důchodu v důsledku šoku v oblasti obchodních podmínek. Měly by umožnit, aby se plné zvýšení nákladů na paliva přeneslo na koncové uživatele, a podpořit tak úspory energie a odklon od fosilních paliv. Politika by měla přejít od plošné podpory, jako jsou cenové kontroly, k cílené pomoci, jako jsou transfery domácnostem s nižšími příjmy, které vyššími účty za energii trpí nejvíce,“ upozorňuje IMF.

Pozor by si před podobnými zásahy měly dát země kvůli vysoké spotřebě paliv i kvůli své ekonomické situaci. A politici by tak dle IMF měli přejít od plošných opatření k cíleným politikám pomoci včetně podpory příjmů nejzranitelnějších osob.

Podobně plošně však chce přitom růst cen energií řešit i vláda premiéra Petra Fialy a hodlá přispívat bez rozdílu i těm zcela nejbohatším prostřednictvím takzvaného úsporného tarifu.

„Pokud Fialův kabinet, jak na začátku svého vládnutí sliboval, dá dohromady program adresné podpory potřebným, a nebude plošně dotovat všechny, včetně multimilionářů a jejich vytápění bazénů, ušetří třeba 25 miliard korun,“ kritizuje záměr vlády ekonom Lukáš Kovanda s tím, že pak vláda „nemusí ‚mimořádně‘ zabavovat peníze akcionářů ČEZ“ – což by jistě bylo rozhodnutí, které by znamenalo důvěru v naši ekonomiku na dlouhé roky.

Pokud Fialův kabinet, jak na začátku svého vládnutí sliboval, dá dohromady program adresné podpory potřebným, a nebude plošně dotovat všechny, včetně multimilionářů a jejich vytápění bazénů, ušetří třeba 25 miliard korun. Nemusí pak "mimořádně" zabavovat peníze akcionářů ČEZ.

— Lukáš Kovanda (@LukasKovanda) [August 3, 2022](#)

Dobrych zpráv však nepřibývá ani v souvislosti s rozhodnutím České národní banky dnes – ponechat základní úrokovou sazbu na 7 %.

Bankovní rada ČNB jednala po personální obměně a poprvé v čele s novým guvernérem ČNB Alešem

Michlem, u kterého už při jeho jmenování do funkce prezidentem Milošem Zemanem bylo jisté, že bude ve zvyšování úrokových sazeb mnohem zdrženlivější nežli jeho předchůdce Jiří Rusnok.

Rozhodnutí je podle mnohých ekonomů chybné a bude znamenat další zdražování, na které nakonec bude muset ČNB reagovat ještě s větším zvýšením úrokových sazeb, než jak by musela při jejich průběžném zvýšení.

Zástupce Deutsche Bank Hans-Christian Wietoska pro agenturu Bloomberg varoval, že jde o chybu monetární politiky a může se tlak na českou korunu zvýšit natolik, že místo čtvrtprocentního zvýšení sazby nakonec bude muset ČNB v září zvýšit základní úrokovou sazbu o padesát bazických bodů.

Také exministr financí Miroslav Kalousek či ekonomka Helena Horská varují, že „zodpovědnost bez ideologií velí zvedat“. Podle Horské je varováním především zvednutí inflace o 2,2 bodu nad prognózu a očekávání, že ani do příštího léta nebude zdražování snižovat tempo a že inflace zůstane na dvojciferných hodnotách.

„Pokud bankovní rada ve čtvrtek nezvedne sazby, bude to rozhodnutí víc politické (ovlivněné Zemanem), než odborné. A odnese to koruna i naše úspory,“ varoval pak po zhlédnutí predikcí v úterý Kalousek.

Jako politik, zvláště jako ministr financí, jsem si nikdy nedovolil veřejně říkat, co by [@CNB_cz](https://twitter.com/CNB_cz) měla či neměla dělat. Dnes mohu: Pokud bankovní rada ve čtvrtek nezvedne sazby, bude to rozhodnutí víc politické(ovlivněné Zemanem), než odborné. A odnese to koruna i naše úspory. <https://t.co/Hgcf9w4Nju>

— Miroslav Kalousek (Miroslav Kalousek) (@kalousekm) [August 2, 2022](#)

Na jednání bankovní rady ČNB, jehož byl účasten i ministr financí Zbyněk Stanjura (ODS), se kvůli tlakům na korunu také rozhodlo o pokračujících intervencích, aby se zabránilo nadměrným výkyvům kurzu koruny.

Zdroj: Parlamentní listy